

Globaal Sportinfrastructuur plan Vlaanderen



2016



MEER INFO?
WWW.SPORT.VLAANDEREN

SPORT.
VLAANDEREN

1	INHOUD	
1	INHOUD	2
2	MANAGEMENTSAMENVATTING	3
3	OMGEVINGSANALYSE	4
3.1	PROJECTSUBSIDIERING ZWEMBADEN.....	4
3.2	SCHOOLSPORTINFRASTRUCTUUR.....	5
4	SPORTINFRASTRUCTUURPLAN	5
4.1	VOORBEREIDENDE STAPPEN	5
4.2	WAT VERSTAAN WE ONDER BOVENLOKALE SPORTINFRASTRUCTUUR?	5
4.3	DE BEHOEFTE AAN (BOVENLOKALE) SPORTINFRASTRUCTUUR	7
4.4	HOE DIENT TOPSPORTINFRASTRUCTUUR IN VLAANDEREN TE WORDEN UITGEBOUWD?.....	7
4.5	MET WELKE INSTRUMENTEN KAN EEN SPORTINFRASTRUCTUURBELEID WORDEN GEVOERD?	7
4.6	WELKE ROL VOOR HET VLAAMSE SPORTINFRASTRUCTUURBELEID IN BRUSSEL.....	8
4.7	DE ROL VAN DE CENTRA VAN SPORT VLAANDEREN IN HET SPORTINFRASTRUCTUURBELEID	9
5	UITGANGSPUNTEN EN KRACHTLIJNEN VAN HET VLAAMS SPORTINFRASTRUCTUURBELEID	9
5.1	UITGANGSPUNTEN	9
5.2	FOCUS EN ROLLEN VAN DE VLAAMSE OVERHEID	10
5.2.1	<i>Lokale sportinfrastructuur: drempels wegnemen door te informeren, adviseren en inspireren</i>	10
5.2.2	<i>Bovenlokale en topsportinfrastructuur: een ondersteunende rol door het verminderen van de budgettaire drempel</i> <i>11</i>	11
5.2.3	<i>Actieve investerende en exploiterende rol</i>	11
5.3	KRACHTLIJNEN VAN HET GLOBAAL SPORTINFRASTRUCTUURPLAN.....	11
5.3.1	<i>We zetten in op het verminderen van de financiële drempel voor bovenlokale sportinfrastructuur, door middel van een structurele subsidieregeling met jaarlijkse oproepen</i>	12
5.3.2	<i>We zetten in op het verminderen van de financiële drempel voor topsporttrainingsinfrastructuur met hoogtechnologische uitrusting, uitgaande van topsportfederaties die participeren in zowel prestatieprogramma's als ontwikkelingsprogramma's, en met de juiste wetenschappelijke omkadering</i>	16
5.3.3	<i>We evalueren de Centra van Sport Vlaanderen in functie van hun vier prioritaire functies en hun potentieel om te worden uitgebouwd tot centers of excellence voor topsport en/of breedtesport</i>	17
5.3.4	<i>We faciliteren lokale en bovenlokale projecten door het continue verzamelen, bewaren en (pro)-actief delen van kennis, informatie en best practices met betrekking tot de verschillende aspecten van sportinfrastructuur</i>	18
5.3.5	<i>Waar nodig faciliteren we de financiering van lokale sportinfrastructuur door private en publieke instanties zoals clubs, federaties en lokale besturen</i>	19
5.3.6	<i>We streven naar een optimale openstelling van de aanwezige sportinfrastructuur en naar een optimale benutting van de openbare ruimte.</i>	21
6	BIJLAGEN	22



2 MANAGEMENTSAMENVATTING

“Elke Vlaming aan het sporten krijgen” - een ambitieuze doelstelling. Een doelstelling die enkel behaald kan worden als elke Vlaming voortdurend geprikkeld wordt om te sporten of te blijven sporten. Dit kan enkel indien de randvoorwaarden om te kunnen sporten optimaal worden vervuld. Een sportvriendelijke leefomgeving en de aanwezigheid van voldoende en kwalitatieve sportinfrastructuur is een basisvoorwaarde om te sporten. Onze leefomgeving zou zodanig moeten zijn ingericht, dat sporten vanzelfsprekend wordt.

De nood aan kwalitatieve sportinfrastructuur gaat al vele legislaturen mee, uit zich op verschillende beleidsniveaus en veel verschillende stakeholders spelen een rol. Sportinfrastructuur is heel divers en zowel financieel als ruimtelijk heel kostelijk. Enkel met een goede visie, een sterk voortraject en in samenwerking met verschillende partners kan op een verantwoorde manier geïnvesteerd en geëxploiteerd worden. De tijd dat elke gemeente bijvoorbeeld een eigen zwembad heeft is al lang achterhaald en zeker niet haalbaar of betaalbaar.

Uiteraard zijn de middelen beperkt en is de situatie wat ze is. Rome werd niet in één dag gebouwd. Dit plan vormt dan ook een kader op langere termijn om gericht te investeren in sportinfrastructuur en op een doordachte manier de inhaalbeweging in te zetten. Er wordt daarbij een onderscheid gemaakt tussen lokale-, bovenlokale- en topsportinfrastructuur.

Via een nieuw decreet ter ondersteuning van sportinfrastructuur zetten we de beschikbare middelen prioritair in op bovenlokale sportinfrastructuurprojecten die zo veel mogelijk mensen aan het sporten zetten. Bijzondere aandacht gaat daarbij naar de Brusselse context. Via het decreet voorzien we ook in een structurele basis voor de verder uitbouw van topsporttrainingsinfrastructuur in de driehoek Gent-Antwerpen-Leuven.

Dit plan geeft ook een visie over de eigen centra van Sport Vlaanderen en hoe deze bijdragen aan het Vlaamse sport(infrastructuur)beleid.

Naast financiële ondersteuning voor het bouwen en renoveren van bovenlokale en topsportsportinfrastructuur, worden ook andere acties ondernomen om de uitbouw van – ook lokale - sportinfrastructuur te faciliteren. Flankerende maatregelen zorgen immers voor een versterkend effect: expertise ter beschikking stellen, proactieve aanwezigheid in het domein van de Ruimtelijke Ordening en Leefmilieu, maatregelen nemen om bestaande infrastructuur optimaler te exploiteren,... maken deel uit van een integraal sportinfrastructuurbeleid.

Met dit plan zetten we stappen richting een sport- en beweegvriendelijke leefomgeving voor elke Vlaming, zodat we samen evolueren naar een echte sportmentaliteit in Vlaanderen en bijdragen aan de uiteindelijke doelstelling om *“elke Vlaming aan het sporten te krijgen”*.



3 OMGEVINGSANALYSE

Het Vlaamse regeerakkoord 2014-2019 legt het kader voor het beleid inzake sportinfrastructuur. De nadruk wordt gelegd op bovenlokale projecten en topsporttrainingsinfrastructuur::

“De Vlaamse regering wil dat iedereen in zijn eigen buurt op een kwaliteitsvolle, gezonde en betaalbare manier kan sporten, een leven lang.

Sport moet een vaste gewoonte worden in het leven van elke Vlaming, zo willen we in Vlaanderen een gezonde sportmentaliteit ontwikkelen. Scholen, clubs, gemeentelijke sportdiensten, bedrijven, sportfederaties, ... samen bouwen we aan een sportvriendelijke leefomgeving, waarin iedereen gestimuleerd wordt tot bewegen en sporten.

De Vlaamse Regering zet gericht in op sportinfrastructuur en bevordert hierbij samenwerking. Voldoende en duurzame sportinfrastructuur is cruciaal om kwalitatief te sporten.

We stellen een globaal strategisch sportinfrastructuurplan op en ondersteunen dit met een sportinfrastructuurfonds. Het zwaartepunt situeert zich op bovenlokale projecten en topsport(trainings)infrastructuur. Hierbij stimuleren we samenwerking en cofinanciering in allerlei vormen, zowel voor de bouw als de exploitatie van sportinfrastructuur.

De Vlaamse Regering heeft daarbij prioritaire aandacht voor de zwembadproblematiek.

Op het vlak van topsportinfrastructuur bouwt de Vlaamse Regering de driehoek Gent-Antwerpen-Leuven verder uit. Het volledige sportinfrastructuurbeleid zal ondersteund worden door een onderbouwde visie inzake ruimtelijke ordening en duurzaam bouwen.

De Bloso-centra worden geëvalueerd in functie van de noden en behoeften van een bovenlokaal gebruik.

De Vlaamse Regering maakt werk van het ‘Open School’-concept zodat de schoolsportinfrastructuur buiten de schooluren efficiënter wordt gebruikt. Ook met bedrijven zal overlegd worden over hoe hun sportinfrastructuur beter benut kan worden.”

Dit regeerakkoord wordt verder uitgediept in de beleidsnota sport 2014-2019:

“De tweede kernlijn omvat het sportinfrastructuurbeleid. We gaan planmatig te werk en maken snel werk van een globaal sportinfrastructuurplan, dat het kader moet uittekenen voor gerichte investeringen op lange termijn. Dit plan zal ondersteund worden door een sportinfrastructuurfonds, dat een decretale basis krijgt. De focus zal liggen op topsporttrainingsinfrastructuur en bovenlokale projecten en we zullen prioritair aandacht schenken aan zwembaden. Samenwerking en cofinanciering zijn hier sleutelbegrippen, essentieel om tot duurzame realisaties te komen.

Er komt ook een evaluatie van de Bloso-centra. Zij zullen getoetst worden aan hun bovenlokale taakstelling.

Behalve nieuwbouw en renovatie moeten we ook oplossingen zoeken binnen het optimaler aanwenden van reeds bestaande infrastructuur. Zo zullen we onderzoeken hoe schoolsportinfrastructuur naschools beter kan opengesteld worden voor andere lokale actoren om zo de bezettingsgraad te verhogen.

Tot slot moet er ook aandacht zijn voor een sportvriendelijke leefomgeving, door voldoende aandacht te hebben voor sport binnen de ruimtelijke planningsprocessen. Samen met de minister voor Omgeving gaan we op zoek naar duurzame oplossingen voor geluid producerende en ruimte behoevende sporten zoals motorcross.”

In afwachting van het sportinfrastructuurplan werden deze legislatuur reeds een aantal initiatieven genomen die uitvoering geven aan het Vlaamse regeerakkoord:

3.1 *Projectsubsiëring zwembaden*

Reeds twee projectoproepen voor de subsidiëring van zwembaden werden gelanceerd, telkens voor 10 miljoen euro. Naar aanleiding van de eerste oproep besliste de Vlaamse Regering eind 2015 om 19 projecten te ondersteunen, waarvan 12 renovaties en 7 nieuwbouw. De selectie gebeurde op basis van kwalitatieve criteria waaronder duurzaamheid, toegankelijkheid en samenwerking.



In 2016 werd een tweede oproep gelanceerd. Bij deze oproep wordt ook een begeleidingstraject voorzien, om tot nog kwalitatievere projecten te komen. De selectie volgt in het voorjaar van 2017.

3.2 *Schoolsportinfrastructuur*

Daarnaast werd ook een initiatief genomen om de reeds bestaande sportinfrastructuur optimaler te benutten: in de zomer van 2016 werd de projectoproep voor het naschools openstellen van schoolsportinfrastructuur gelanceerd, ten belope van 2,3 miljoen euro. Ook hier werd een begeleidingstraject voorzien om te komen tot sterke projecten die als voorbeeld en inspiratie kunnen dienen voor de sector.

4 **SPORTINFRASTRUCTUURPLAN**

4.1 *Vorbereidende stappen*

Het regeerakkoord en de beleidsnota sport leggen de nadruk op bovenlokale sportinfrastructuur en topsporttrainingsinfrastructuur als prioritaire opdracht voor Vlaanderen. Dit vereist een goede afbakening van wat er wordt bedoeld met bovenlokale sportinfrastructuur, en aan welke voorwaarden infrastructuur moet voldoen om beschouwd te worden als topsportinfrastructuur. Daarnaast dienden nog een aantal andere aspecten van naderbij worden bekeken, zoals het in kaart brengen van de behoefte naar (bovenlokale) sportinfrastructuur, een onderzoek naar de meest aangewezen instrumenten om sportinfrastructuur te financieren, de manier waarop het sportinfrastructuurplan kan werken binnen de specifieke context van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, en de rol van de Centra van Sport Vlaanderen in het sportinfrastructuurverhaal. Om deze vragen te beantwoorden werden diverse studies en bevestigingen uitgevoerd die een reeks aanknopingspunten leveren voor de krachtlijnen van het toekomstige sportinfrastructuurbeleid.

4.2 *Wat verstaan we onder bovenlokale sportinfrastructuur?*

Als startpunt voor dit debat werden een aantal kernelementen van bovenlokale sportinfrastructuur afgebakend door een strategische werkgroep met diverse experts. De werkgroep was samengesteld met vertegenwoordigers van de Vlaamse Sportfederatie, Sport Vlaanderen, het Vlaams Instituut voor Sportbeheer en Recreatiebeleid (ISB), de Vlaamse sportraad, het kabinet van de Vlaamse minister van Sport en een provinciale vertegenwoordiging.

De werkgroep concludeerde dat het bovenlokaal karakter van sportinfrastructuur kan worden afgemeten aan de hand van 5 aspecten:

1. *Aspecten inzake gebruik van de infrastructuur.*

Het gaat om sportinfrastructuur, waarvan de gebruikers of het gebruikersniveau zich over een grotere regio uitspreiden, of die zich richt tot specifieke doelgroepen.

2. *Sportinfrastructuurconcepten met een bovenlokale uitstraling.*

Dit element omvat, voor zowel individuele als geclusterde sportinfrastructuur, specifieke aan sport gerelateerde infrastructuurcomponenten, waardoor het totaalconcept voor de gehele regio een bijzondere positie inneemt. Dit kan zowel betrekking hebben op breedtesportinfrastructuur als op topsport- of hoogwaardige competitie(trainings)-infrastructuur, in casu voor stages, opleidingen, talentontwikkeling, etc.

3. *Financiële aspecten, zowel voor de realisatie als voor de exploitatie van de infrastructuur, ook in relatie tot de draagkracht van de lokale actoren.*

4. *Management gebonden eigenheden van de infrastructuur, die de draagkracht van de lokale actoren overstijgen.*



De exploitatie van sommige (sport)accommodaties of een multidisciplinaire cluster van accommodaties vraagt een dusdanige kennis/ervaring/eigenheid, die het lokale niveau overstijgt.

5. *Ruimtelijke of milieutechnische voorwaarden en beperkingen.*

Sommige accommodaties hebben een grote ruimtelijke impact, een invloed op een ruime omgeving, op het milieu of op de mobiliteit. Ook de hoger vernoemde clustering kan aanleiding geven tot een ruimte-inname die het lokale niveau overstijgt.

Deze ankerpunten werden omgezet in een hanteerbare methodologie voor het bepalen van de mate van bovenlokaliteit, in de beleidsstudie “Opmaak van een globaal sportinfrastructuurplan: uitvoeren behoefteanalyse, bepalen van een strategische visie inzake sportinfrastructuur en aanreiken van oplossingen en beleidsaanbevelingen” van het consortium WES, KU Leuven en het Mulier Instituut (bijlage 1).

De studie van WES-KUL deelt het sportinfrastructuurlandschap in aan de hand van 60 types sportinfrastructuren.

Overzicht van de types sportinfrastructuur die voorwerp uitmaken van de studie

Atletiekpiste	Atletiekveld	Autocircuit	Beachhal	BMX terrein
Bobsleebaan	Bolbaan	Boulodrome	Bowlingcentrum	Danszaal
Duiktank	Finse Piste	Fitnessaccommodatie	Golfterrein	Gymhal
Haven/Zee	Ijspiste	Kanaal	Kartingcircuit	Klimzaal
Loopomlopen	Manege	Motorcrossterrein	MTB cycloterrein	MTB Route
Openluchtveld >40x80 m	Kunst Openluchtveld >40x80 m	Natuur Openluchtveld rest	Padelsterrein	Renbaan
Rivier	Ruiterroute	Schans	Schermsaal	Schietstand Boog
Schietstand Klei	Schietstand Vuurwapens	Schietstand Wip	Skatepark	Skeelerpiste
Skipiste	Sporthal	Sportlokaal	Sportstadion	Squashzaal
Tennishal	Tennisveld	Trampolinehal	Trial parcours	Turnzaal
Vechtsportzaal	Veld (ballon)	Vijver	Vliegveld	Watersportbaan
Wielerpiste	Wildwaterbaan	Zwembad <25 m	Zwembad 25 m	Zwembad 50 m

De studie reikt een methodiek aan waarmee voor elk van deze infrastructuren een mate van bovenlokaliteit kan worden bepaald. Zowel op het niveau van het type sportinfrastructuur (de 60 types in bovenstaande tabel), als op het niveau van een individuele sportinfrastructuur (vb. het zwembad in gemeente x). Vijf gewogen criteria worden naar voor geschoven die de mate van bovenlokaliteit voor een type sportinfrastructuur bepalen, met name ruimtegebruik, hinder en milieutechnische aspecten, uniciteit, perceptie van de gemeenten (wat overstijgt volgens de lokale besturen de lokale draagkracht) en de gemiddelde verplaatsingsafstand tussen de woonplaats van de sporter en de sportinfrastructuur. Deze worden aangevuld met vier criteria die enkel op het individuele niveau kunnen worden toegepast, namelijk aantal infrastructuren in dezelfde cluster (= een sportsite), verscheidenheid van sportinfrastructuur in dezelfde cluster, aanwezigheid van afdoende slaapgelegenheid en een topsportfunctie. In totaal negen criteria dus die samen leiden tot een score die de mate van bovenlokaliteit uitdrukt. Deze methodiek zal ons toelaten om te bepalen vanaf welke ondergrens of drempel een infrastructuur als bovenlokaal kan gezien worden en aldus conform het regeerakkoord in te zetten op bovenlokale projecten.



4.3 De behoefte aan (bovenlokale) sportinfrastructuur

De WES-KUL studie geeft daarnaast ook een inzicht in de behoefte aan sportinfrastructuur, vanuit verschillende invalshoeken;

- Behoefte op basis van een bevraging bij de Vlaamse gemeenten;
- Behoefte op basis van een bevraging bij de sportfederaties;
- Behoefte op basis van een projectie van het aantal geschatte gebruikers naar het jaar 2020 en 2030¹;
- Behoefte via een gerichte analyse in functie van over- of ondervertegenwoordiging van een bepaald type infrastructuur in een bepaalde gemeente/regio (kleinstedelijke invloedssfeer²) ten opzichte van het Vlaamse gemiddelde;

Daarnaast geven expertinterviews een meer kwalitatieve duiding bij de verworven resultaten.

Deze door de WES-KUL studie aangereikte bouwstenen komen verder terug bij de het uittekenen van de krachtlijnen van het sportinfrastructuurplan.

4.4 Hoe dient topsportinfrastructuur in Vlaanderen te worden uitgebouwd?

In het Topsportactieplan Vlaanderen III (2013-2016) werd de uitbouw van de Vlaamse topsporttrainingsinfrastructuur als één van de hoofdpijlers opgenomen, waarbij de hoogste prioriteit werd gelegd in de uitbouw van trainingsinfrastructuur. Dit leidde in mei 2013 tot een Topsportinfrastructuurplan Vlaanderen, waarin de klemtoon werd gelegd op de uitbouw van drie volwaardige topsportcentra met geografische spreiding (Gent – Antwerpen – Leuven). De Olympische spelen van 2016 zijn achter de rug. Het topsportactieplan IV (2017 – 2020) zal het vorige topsportactieplan bijsturen waar nodig. De aanbevelingen uit de expertengesprekken van de behoeftenstudie (zie bijlage 1, deel 2.2.6) en de lessen die worden getrokken uit de voorbije Olympiade zullen de basis vormen voor het topsportactieplan IV (2017 – 2020), waarin de focus voor de ondersteuning van topsportinfrastructuur opnieuw zal worden bepaald.

4.5 Met welke instrumenten kan een sportinfrastructuurbeleid worden gevoerd?

In het Vlaamse sportlandschap is er een grote diversiteit aan actoren die sportinfrastructuur wensen te realiseren. Lokale en bovenlokale besturen, sportclubs, federaties, private ondernemers en andere partners kunnen sportinfrastructuur bouwen. Deze diverse partners hebben verschillende capaciteiten en mogelijkheden (financieel, know how, personeel, ...), waardoor de vraag zich stelt welk instrument het meest doelmatig is voor welke partner in welk segment van de markt.

Specifiek voor Sport Vlaanderen worden in de WES-KUL studie een aantal mogelijke rollen beschreven. Vlaanderen kan een faciliterende, een ondersteunende of een actieve rol opnemen. Het spectrum kan gaan van informeren en inspireren, kennis delen, adviseren over subsidiëren tot zelf bouwen en exploiteren.

¹ gebaseerd op de sportparticipatiecijfers van 2014 en rekening houdend met demografische evoluties.

² kleinstedelijke invloedssferen: op basis van de uitrustingsniveaus van de steden en gemeenten in Vlaanderen en bezoekers- en koopstromen tussen de verschillende steden en gemeenten werd een clustering gemaakt van 28 clusters van steden en gemeenten die op elkaar georiënteerd zijn. Bij deze indeling werd rekening gehouden met culturele, economische, toeristische en andere functies. (Van Hecke en collega's (1998, 2008 en 2010))



Afhankelijk van de rol die Sport Vlaanderen opneemt zullen ook bepaalde instrumenten meer aangewezen zijn dan andere. Om een beter zicht te krijgen op het pallet aan instrumenten die kunnen worden ingezet, werd begin 2015 een overheidsopdracht gelanceerd, gericht om een analyse van de diverse financieringsinstrumenten die de Vlaamse overheid zou kunnen aanwenden in het kader van haar sportinfrastructuurbeleid. De studie *“onderzoek financieringsinstrumenten sportinfrastructuur”* werd begin 2016 gegund aan studiebureau KPMG. (bijlage 2). Ze geeft een analyse van de huidige ondersteuningsmechanismen (Subsidies, Publieke – Private Samenwerking³) en onderzoekt ook andere financieringsinstrumenten die mogelijk kunnen worden aangewend voor het realiseren van sportinfrastructuur, zoals financiële lease, operationele lease, lening, achtergestelde lening, waarborg, erfpacht, crowdfunding, domeinconcessie en concessie openbare dienst.

De inzetbaarheid van de geïdentificeerde instrumenten werd geëvalueerd op verschillende niveaus:

- Op strategisch niveau aan de hand van:
 - o De investeringsdoeleinden;
 - o De beleidsdoelstellingen;
 - o De betrokken stakeholders.
- Op operationeel niveau aan de hand van:
 - o Hun looptijd;
 - o De controle en/of inspraak vanuit de overheid;
 - o De administratieve opvolging en juridische context.
- Op financieel niveau op basis van:
 - o De risico's;
 - o De financieringsbaten en –lasten;
 - o De impact op de begroting en de ESR-neutraliteit.

Daarnaast wordt ook een inzicht gegeven in andere financieringsmechanismen die gehanteerd worden in het buitenland (belastingvoordelen, btw-compensatie, loterijfondsen).

Samenvattend worden aanbevelingen in het kader van de opmaak van het Globaal sportinfrastructuurplan Vlaanderen aangereikt die verder worden meegenomen bij het bepalen van de krachtlijnen voor het Vlaamse Sportinfrastructuurbeleid. Een aandachtspunt hierbij is de flexibiliteit die deze instrumenten toelaten in functie van nieuwe maatschappelijke ontwikkelingen.

4.6 Welke rol voor het Vlaamse sportinfrastructuurbeleid in Brussel

Omtrent de mogelijke rol die het Vlaams sportinfrastructuurbeleid kan spelen in Brussel, werd een nota aangeleverd door het college van de Vlaamse Gemeenschapscommissie, met daarin een beschrijving van de gepercipieerde behoefte aan sportinfrastructuur. Deze nota is toegevoegd als bijlage 3 bij het Sportinfrastructuurplan. Gelet op de bijzondere institutionele situatie van Brussel wordt met deze nota als

³ Het decreet van 23 mei 2008 betreffende een inhaalbeweging in sportinfrastructuur via alternatieve financiering (PPS) vormt op dit moment de enige decretale basis ter ondersteuning van sportinfrastructuur. Het is een decretale basis voor een subsidiëeringsmechanisme voor sportinfrastructuur gekoppeld aan de methode van publiek-private samenwerking.



achtergrond een specifieke regeling voorzien voor ondersteuning van sportinfrastructuur in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

4.7 *De rol van de centra van Sport Vlaanderen in het sportinfrastructuurbeleid*

Vlaanderen beschikt vandaag over 13 Sport Vlaanderen sportcentra. De vraag stelt zich welke plaats zij kunnen innemen binnen het Vlaamse sportinfrastructuurbeleid zodat ze maximaal bijdragen aan het bereiken van de Vlaamse beleidsdoelstellingen. Voorliggend sportinfrastructuurplan geeft een visie op de rol van de Centra in het beleid, en een duidelijke richting hoe we verwachten dat deze rol wordt ingevuld. Daarvoor werd inspiratie gevonden in de visienota 2020 die werd opgesteld door Sport Vlaanderen (bijlage 4).

5 UITGANGSPUNTEN EN KRACHTLIJNEN VAN HET VLAAMS SPORTINFRASTRUCTUURBELEID

Elke Vlaming aan het sporten krijgen. Dat is de ambitie van Vlaanderen. Om dit te realiseren is voldoende sportinfrastructuur nodig. Het sportlandschap in Vlaanderen is complex met vele actoren, die allemaal hun rol kunnen spelen om deze doelstelling te realiseren. Er zijn private ondernemers, clubs, federaties, lokale besturen, intercommunales, scholen, hogescholen en universiteiten en meer. Door de krachten te bundelen kunnen er stappen vooruit gezet worden richting meer en betere sportinfrastructuur waardoor de juiste randvoorwaarden gecreëerd worden om elke Vlaming aan het sporten te krijgen.

Afhankelijk van de context, de concrete marktsituatie en de spelers in het sportlandschap kan de Vlaamse overheid zich verschillende rollen aanmeten om het juiste kader te creëren en een goede dynamiek op gang te brengen. Een faciliterende rol, een financieel ondersteunende rol, of een actieve rol als investeerder en / of exploitant. De keuzes die we hierin maken volgen uit een aantal uitgangspunten die we beleidsmatig naar voor schuiven:

5.1 *Uitgangspunten*

Een belangrijk uitgangspunt in de visie van het nieuwe sportinfrastructuurplan is dat Vlaanderen slechts een actieve rol te spelen heeft indien andere partners (andere overheden, federaties, ondernemers, ...) niet of niet voldoende kunnen instaan voor het realiseren van de missie van het Vlaamse sportbeleid. Dit uitgangspunt vindt zijn grondslag in het Vlaamse Regeerakkoord, dat wil verbinden en vooruitgaan door vertrouwen te geven. Het verkiezen van de rol van ondersteuner of regisseur boven deze van actor vloeit hier uit voort en bouwt verder op beleidsaanbevelingen die zowel in de behoeftestudie als in de financieringsstudie werden aangebracht. Voor activiteiten die door de markt worden opgenomen, hoeft de Vlaamse overheid niet op te treden, zodat we als Vlaamse overheid enkel marktversterkend werken. Hieruit volgt evident de focus uit het regeerakkoord op bovenlokale sportinfrastructuur en topsportinfrastructuur.

De schaarse middelen die ter beschikking staan van het sportinfrastructuurbeleid dienen op een zo efficiënt mogelijke manier te worden ingezet. Dit vereist de nodige focus op die segmenten van het landschap waar de Vlaamse overheid de meeste meerwaarde te bieden heeft, en de hefboom van de Vlaamse middelen het grootst kan zijn.

Door de beperkte middelen dient het sportinfrastructuurplan zich dan ook te richten op het maximaal tegemoet komen aan de behoeften van de burgers en het bereiken van een zo groot mogelijk aantal (toekomstige) sporters.



vallen ook acties om de bestaande sportinfrastructuur optimaal te benutten en de bestaande publieke ruimte beter in te richten in functie van sport en bewegen.

Sport Vlaanderen dient, zowel in haar ondersteuningsinitiatieven als in haar eigen centra, een voortrekkersrol te nemen en het voorbeeld te stellen inzake duurzaamheid, integrale toegankelijkheid, samenwerking, efficiënt ruimtegebruik, multifunctionaliteit (clustering), innovatie, enz.

Het is vanuit deze uitgangspunten dat de focus en rollen van Sport Vlaanderen in de verschillende segmenten van het landschap zullen worden bepaald.

5.2 Focus en rollen van de Vlaamse overheid

Mate van bovenlokaliteit	Topsportinfrastructuur	Centra SV	Bovenlokale sportinfrastructuur
	Sport Vlaanderen als regisseur cofinanciering decretaal kader - UB topsport 50% cofinanciering Plafond subsidie 3.5 mio euro	Sport Vlaanderen als actor (co)-financiering visie centra 2020	Sport Vlaanderen als regisseur subsiëring decretaal kader - UB bovenlokaal 30% subsidiëring Plafond subsidie 1 mio euro
Mate van	Lokale sportinfrastructuur		
	Sport Vlaanderen als facilitator Informereren, adviseren en inspireren		
	Bereik i.f.v. de gedetecteerde behoefte		

5.2.1 Lokale sportinfrastructuur: drempels wegnemen door te informeren, adviseren en inspireren

Bovenstaande figuur geeft een schematisch overzicht van hoe Sport Vlaanderen wil ageren op de verschillende segmenten van het sportlandschap. Het regeerakkoord legt de hoofdopdracht voor Vlaanderen bij bovenlokale en topsportinfrastructuur. Parallel ligt voor de hand dat het voorzien van voldoende lokale sportinfrastructuur, naast het private aanbod van ondernemers, sportclubs en –federaties en scholen, primordiaal een opdracht is van de lokale besturen. Dat betekent evenwel niet dat Vlaanderen geen zinvolle rol kan spelen in het wegnemen van drempels op het lokale vlak, door zowel publieke als private lokale projecten te faciliteren. Sport Vlaanderen kan helpen om lokale projecten sneller en tegen een betere prijs-kwaliteitsverhouding tot realisatie te brengen en kwalitatief beter te maken, door te informeren, te adviseren en te inspireren. Daarnaast kan Vlaanderen ook faciliteren bij het bekomen van financiering, voor lokale spelers die er op eigen kracht niet in slagen om voldoende externe financiering los te krijgen.



5.2.2. Bovenlokale en topsportinfrastructuur: een ondersteunende rol door het verminderen van de budgettaire drempel

Het realiseren van bovenlokale of topsportinfrastructuur vraagt de mobilisatie van grote investeringsbudgetten, waarbij vaak een budgettaire drempel speelt. Met het globaal sportinfrastructuurplan willen we initiatiefnemers voor bovenlokale of topsportinfrastructuur niet enkel faciliteren, maar ook vooraf uitzicht bieden op een verlaging van de investeringsdrempel door het instellen van een structurele subsidieregeling met jaarlijkse oproepen. Om de subsidies maximaal te laten renderen, zullen die bovenlokale sportinfrastructuurprojecten ondersteund worden die maximaal mensen aan het sporten zetten. Daarom moeten ze zo veel mogelijk mensen bereiken en zo goed mogelijk aansluiten bij de gedetecteerde behoeften. We gaan dan ook voor een vraaggestuurd ondersteuning, die maximaal tegemoet komt aan de aanwezige behoefte maar waarbij we vanuit Vlaanderen een aantal duidelijke beleidsaccenten leggen via minimale drempels en inhoudelijke beoordelingscriteria. Door deze vraaggestuurde manier van werken, blijven we inspelen op de aanwezige behoeften zoals bijvoorbeeld het tekort aan zwemwater.

Ook op vlak van topsportinfrastructuur spelen hoofdzakelijk financiële drempels. In dit segment zal Vlaanderen eveneens projecten financieel ondersteunen die passen binnen de criteria van het afwegingskader uit het topsportactieplan IV (zie verder).

5.2.3. Actieve investerende en exploiterende rol

In die segmenten waar geen private of andere publieke actoren al dan niet door middel van facilitering of ondersteuning aangezet kunnen worden om initiatief te nemen, kan Vlaanderen er voor opteren om zelf een actieve rol op te nemen voor de realisatie en exploitatie van bovenlokale- en topsportinfrastructuur. De centra van Sport Vlaanderen kunnen zo bijdragen aan het Vlaamse sport(infrastructuur)beleid door te voorzien in topsportinfrastructuur en bovenlokale sportinfrastructuur waar veel vraag naar is maar die door de ruimtelijke impact, onoverkomelijke financiële drempels, een complexe exploitatie en zijn uniciteit onwaarschijnlijk door een andere speler kan worden opgenomen. Hier neemt de Vlaamse overheid dus een actieve, investerende en exploiterende rol op, om de ambities van het sportbeleid te realiseren.

5.3 *Krachtlijnen van het globaal sportinfrastructuurplan*

Gebaseerd op de omgevingsanalyse, de inzichten bekomen uit de voorbereidende onderzoeken en bevragingen, de uitgangspunten en de rollen van de Vlaamse overheid schuiven we volgende krachtlijnen naar voor:

1. We zetten in op het verminderen van de financiële drempel voor bovenlokale sportinfrastructuur door middel van een structurele subsidieregeling met jaarlijkse oproepen;
2. We zetten eveneens in op het verminderen van de financiële drempel voor topsporttrainingsinfrastructuur met hoogtechnologische uitrusting, uitgaande van topsportfederaties die participeren in zowel prestatieprogramma's als ontwikkelingsprogramma's, en met de juiste wetenschappelijke omkadering;
3. We evalueren de Centra van Sport Vlaanderen in functie van hun vier prioritaire functies en hun potentieel om te worden uitgebouwd tot centers of excellence voor topsport en/of breedtesport;



4. We faciliteren lokale en bovenlokale projecten door het continue verzamelen, bewaren en (pro)-actief delen van kennis, informatie en best practices met betrekking tot de verschillende aspecten van sportinfrastructuur;
5. Waar nodig faciliteren we de financiering van sportinfrastructuur door private en publieke instanties zoals clubs, federaties en lokale besturen;
6. We streven naar een optimale openstelling van de bestaande sportinfrastructuur en een optimale benutting van de openbare ruimte.

5.3.1 We zetten in op het verminderen van de financiële drempel voor bovenlokale sportinfrastructuur, door middel van een structurele subsidieregeling met jaarlijkse oproepen

Uit de WES-KUL studie blijkt dat de grote investeringskost een belangrijke drempel is voor bovenlokale sportinfrastructuur (zie bijlage 1, o.a. deel 2.2.1 en 2.2.6). Gelet op de nadruk in het Regeerakkoord op de realisatie van bovenlokale infrastructuur, en de aanbevelingen van de studie financieringsinstrumenten (zie bijlage 2, hoofdstuk 5), ligt het voor de hand om in het nieuwe sportinfrastructuurplan een belangrijke impuls te voorzien via een structurele subsidieregeling.

Op een jaarlijks weerkend moment zal een oproep worden gelanceerd voor projecten die voldoende bovenlokaal zijn, die inspelen op de sportbehoefte en zo veel mogelijk mensen aan het sporten kunnen brengen. De oproep staat open voor alle mogelijke initiatiefnemers (lokale besturen, private organisaties, scholen, federaties, clubs, ...). Zowel nieuwbouw als grondige renovatie komen in aanmerking. Om enerzijds voldoende hefboomeffect te creëren op de Vlaamse middelen, maar anderzijds ook significant bij te dragen tot een verlaging van de financiële drempel, zal tot 30% van het investeringsbedrag gesubsidieerd worden met een maximum subsidiebedrag van 1 miljoen euro. Hiervoor wordt - binnen de beschikbare budgetten voorzien in de begroting - een jaarlijks budget van 5 miljoen euro vooropgesteld.

De voorgestelde projecten zullen in eerste instantie moeten voldoen aan een aantal administratieve en beleidsmatige ontvankelijkheidscriteria die voortvloeien uit en geïnspireerd zijn door de bevindingen uit de voorbereidende onderzoeken.

Administratieve ontvankelijkheidscriteria

Administratieve ontvankelijkheidscriteria hebben als doelstelling om volledige en beoordeelbare dossiers te ontvangen en een gelijke behandeling tussen indieners te waarborgen.

Administratieve ontvankelijkheidscriteria kunnen bijvoorbeeld zijn:

- Werd de deadline voor indiening gerespecteerd?
- Is het subsidiedossier volledig? Bevat het alle noodzakelijke stukken om een grondige en volledige beoordeling te kunnen maken?
- Blijkt uit het ingediende dossier dat de vereiste werken uiterlijk binnen drie jaar na goedkeuring van de subsidie kunnen voltooid worden?
- Zijn de werken nog niet gestart en zijn er nog geen bindende juridische engagements tot uitvoering van de plannen genomen? (een vereiste van de Europese staatssteunregels).



Beleidsmatige ontvankelijkheidscriteria

Ontvankelijkheidscriteria kunnen ook minimale inhoudelijke vereisten bepalen waaraan een project moet voldoen om het vanuit beleidsoogpunt als steunwaardig beschouwd te kunnen worden.

Volgende beleidsmatige ontvankelijkheidscriteria zullen worden gehanteerd (niet limitatief):

1. Is het voorgestelde project voldoende bovenlokaal?

Met behulp van het dynamische model ontworpen in de WES-KUL studie (zie bijlage 1, deel 2.1) zal onderzocht worden of een ingediend project een minimale mate van bovenlokale kenmerken vertoont. Concreet zal dus bekeken worden in welke mate:

- het project ruimte in beslag neemt;
- het een relatief grotere potentiële impact heeft op milieu en omgeving;
- het unieke infrastructures bevat;
- het type project door de gemeenten als bovenlokaal wordt gepercipieerd;
- de sporter zich bereid toont om zich over een relatief grote afstand naar dat type sportinfrastructuur te verplaatsen;
- het project met andere sportinfrastructures is geclusterd;
- er voldoende slaapgelegenheden is;
- het project een topsportfunctie vervult.

Er zal een grenswaarde van minimale bovenlokaliteit worden bepaald.

2. Is het voorgestelde project financieel haalbaar en financieel duurzaam?

Sportinfrastructuur subsidiëren waarvan het zeker is dat het project financieel haalbaar is, en ook na oprichting over een lange periode duurzaam kan worden geëxploiteerd, is doelmatig. Daarom zal vooraf worden nagegaan of het voorgestelde project financieel haalbaar en het een duurzame investering betreft (Life Cycle Cost):

- Is de vooropgestelde investering mits subsidie sluitend gefinancierd?
Lijkt het project op basis van een vooropgesteld sjabloon voldoende sluitend naar Life Cycle Cost (investering versus exploitatiekosten over verschillende jaren, beheer als “goede huisvader”)?

3. Is het voorgestelde project voldoende duurzaam vanuit energetisch oogpunt?

Gelet op de engagementen van de Vlaamse Regering tot een verminderde impact op het klimaat zal het voorgestelde project ook moeten voldoen aan vooraf bepaalde minimumcriteria inzake energetische duurzaamheid. Hiertoe zullen minimale energieprestatiewaarden per type infrastructuur worden bepaald. Deze minimale waarden zullen uiteraard evolueren in de tijd, gezien ook bouwtechnieken voortdurend evolueren.

4. Heeft de voorgestelde investering een minimale omvang?

Om te vermijden dat allerhande kleine renovaties aan bestaande bovenlokale sportinfrastructuur worden ingediend, zal een minimumdrempel van 500.000 euro exclusief BTW aan subsidieerbare kosten worden ingesteld (excl. Vb. cafetaria's, wellness, recreatie, omgevingsaanleg, ...).



Beoordelingscriteria

Gelet op de gesloten enveloppe van beschikbare middelen per jaarlijkse oproep zullen de ontvankelijke dossiers onderling moeten gerangschikt worden, in functie van de accenten uit het regeerakkoord en de hoger beschreven uitgangspunten die onder meer voortkomen uit de WES-KUL studie (zie bijlage 1: deel 3.3).

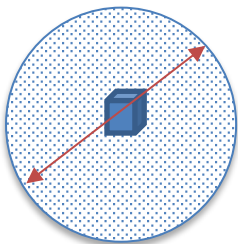
Vlaanderen wil haar financiële middelen prioritair inzetten op die projecten die zo veel mogelijk mensen aan het sporten zetten. Projecten die dus potentieel veel mensen bereiken en die goed aansluiten bij de sportbehoefte zullen goed worden gerangschikt.

Uit de WES-KUL studie beschikken we momenteel over cijfers over de sportvoorkeur of het participatiegedrag van de Vlaming wat – vanuit één invalshoek - een inzicht geeft in de behoefte. Daarnaast beschikken we op dit moment over cijfers over het huidige verplaatsingsgedrag van de Vlaming tot een bepaald type sportinfrastructuur, wat dan weer – samen met cijfers over de bevolkingsdichtheid in de regio - een inzicht geeft in het aantal mensen dat een project theoretisch kan bereiken.

Visueel weergegeven:

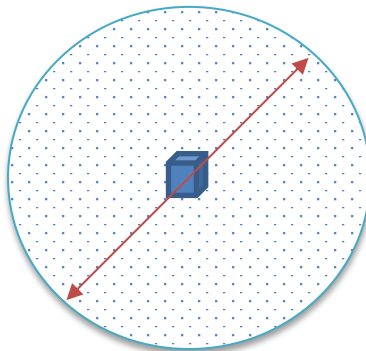
Project x:

zeer populaire sport
(grote dichtheid potentiële sporters)
kort verplaatsingsgedrag



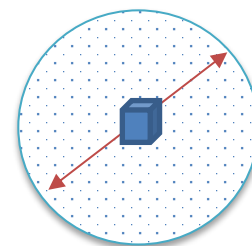
Project y

minder populaire sport
(lage dichtheid potentiële sporters)
lang verplaatsingsgedrag



Project z

minder populaire sport
(lage dichtheid sporters)
kort verplaatsingsgedrag



Volgende beoordelingscriteria zullen worden gehanteerd (niet limitatief):

1. *In welke mate vervult het project een sportbehoefte?*
2. *Hoeveel mensen kunnen worden bereikt?*

De data en methodiek voor bovenstaande beoordelingscriteria zullen doorlopend worden verbeterd, zodat een steeds nauwkeurigere inschatting mogelijk wordt. Beide pijlers kunnen immers nog verfijnd worden: zo houdt een behoefte uiteraard op met bestaan van zodra de regio voldoende “bediend” is. Om de reële behoefte echt te vatten dient ook gekeken te worden naar het bestaande aanbod in de regio en de bezettingsgraad daarvan. Anderzijds wordt in plaats van naar het verplaatsingsgedrag idealiter gekeken naar de verplaatsingsbereidheid uitgedrukt in reistijden in plaats van in afstanden. Een centrumstad en een landelijke gemeente zijn op dat vlak niet te vergelijken. De verfijning van deze criteria wordt een doorlopende opdracht van Sport Vlaanderen.



3. In welke mate wordt er samengewerkt om het project te realiseren en uit te baten?

In het regeerakkoord en de beleidsnota is samenwerking een kernbegrip. Samenwerking tussen verschillende actoren leidt tot betere projecten met een groter bereik en een meer duurzame exploitatie. Het is dan ook evident dat de mate van samenwerking wordt weerhouden als beoordelingscriterium. Het gaat daarbij over samenwerking in de meest ruime zin, tussen gemeenten onderling, tussen gemeenten, federaties en clubs, federaties onderling, enzovoort. Ook over sectoren heen zijn belangrijke hefboomen te realiseren, met scholen, met de culturele sector, tot met de welzijnssector toe. Hoe meer goede samenwerkingsverbanden een ingediend project schragen, hoe hoger het zal worden gerangschikt.

4. Hoe 'integraal toegankelijk' is het project?

De door Vlaanderen ondersteunde projecten dienen zo veel mogelijk mensen te bereiken. Dat begint bij een integraal toegankelijk project. Uiteraard dienen de door Vlaanderen gesubsidieerde projecten aan de wettelijke minimale toegankelijkheidseisen te voldoen, maar we willen een stap verder gaan. Integrale toegankelijkheid of Universal Design gaat erover om een zo breed mogelijk publiek te bereiken via zo breed mogelijke acties. Dat begint uiteraard bij het architecturale ontwerp, de inplanting van het gebouw, de inrichting ervan, de mobiliteit errond, enz. tot en met de manier van exploiteren (bijvoorbeeld ruime openingsuren). De door Vlaanderen ondersteunde projecten moeten in die zin ook maximaal kunnen worden opengesteld, zowel conceptueel als in de praktijk bij de exploitatie.

5. Hoe innovatief is het project?

Het is belangrijk dat de door Vlaanderen gesubsidieerde projecten het sportlandschap inspireren en nieuwe interessante tendensen proberen mee te nemen. De ingediende projecten zullen dus ook beoordeeld worden op het criterium innovatie.

Bovenstaande criteria zullen op een gewogen manier in aanmerking worden genomen. Een beoordelingscommissie van experts uit het werkveld met kennis van de vooropgestelde criteria, zal de ingediende voorstellen dan beoordelen, en een rangschikking voorleggen aan de Vlaamse Regering.

Bovenlokale sportinfrastructuur in een Brusselse context

De vraag stelt zich welke rol de Vlaamse overheid moet opnemen met betrekking tot sportinfrastructuur in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. In de Brusselse context zijn immers meerdere institutionele actoren actief. Sport is in principe een gemeenschapsbevoegdheid, maar de 6e staatshervorming wees ook aan het Brussels Hoofdstedelijk Gewest een bevoegdheid toe op het vlak van sportinfrastructuur. Die bevoegdheid is afgebakend tot de subsidiëring van gemeentelijke sportinfrastructuur. Daardoor zijn op het vlak van subsidiëring van Brusselse gemeenten zowel het Brussels Hoofdstedelijk Gewest als de Franse en de Vlaamse gemeenschap bevoegd. De gemeenschappen kunnen zowel gemeentelijk, private als schoolsportinfrastructuur subsidiëren. De Vlaamse overheid kan dus via de Vlaamse Gemeenschapscommissie bovenlokale sportinfrastructuur stimuleren bij Brusselse gemeenten, scholen en private instanties. De structurele oproepen voor subsidiëring van bovenlokale sportinfrastructuur kunnen dus opengesteld worden voor projecten op het Brusselse grondgebied die worden ingediend door de Vlaamse Gemeenschapscommissie.



het logisch om Brusselse projecten aan dezelfde criteria te toetsen dan de Vlaamse projecten. Daarom vallen de Brusselse projecten eveneens onder dezelfde budgetvoorzieningen als de Vlaamse dossiers. Brusselse dossiers die voldoen aan de oproepvoorwaarden zullen evenwel tot op een bepaald niveau worden gefaciliteerd, door ze buiten de globale rangschikking te houden tot een bepaald budget bereikt is. Dit maximum budget zal overeen stemmen met de Brusselnorm van 5% van de binnen een legislatuur ingezette middelen voor bovenlokale sportinfrastructuur. Zolang dit budget niet bereikt is, zullen Brusselse dossiers die voldoen aan de administratieve en beleidsmatige ontvankelijkheidsvoorwaarden buiten de globale rangschikking worden gehouden. Eens het geormerkt budget is toegewezen, blijven Brusselse bovenlokale dossiers in aanmerking komen voor Vlaamse subsidiëring, maar zullen ze wel worden gerangschikt met de projecten uit het Vlaamse Gewest. Voor Brusselse dossiers geldt eveneens een subsidiepercentage van 30%, maar het plafondbedrag wordt vastgelegd op het totale binnen de legislatuur beschikbare budget voor Brussel zoals hoger omschreven, dit om tegemoet te komen aan de wens van de VGC om alle Vlaamse middelen zo nodig op één project te kunnen inzetten.

- 5.3.2 We zetten in op het verminderen van de financiële drempel voor topsporttrainingsinfrastructuur met hoogtechnologische uitrusting, uitgaande van topsportfederaties die participeren in zowel prestatieprogramma's als ontwikkelingsprogramma's, en met de juiste wetenschappelijke omkadering

Topsporttrainingsinfrastructuur is per definitie bovenlokale infrastructuur, gelet op de hoge financiële drempels en de uniciteit inzake hoogtechnologische uitrusting en wetenschappelijke omkadering. Net als bij andere bovenlokale infrastructuur wordt dan ook prioritair ingezet op het verminderen van de financiële drempel van topsporttrainingsinfrastructuur. We voorzien ook in een hogere tegemoetkoming per project, met name 50% van de subsidiabele kosten, met een maximum van 3,5 miljoen euro, omdat we aan topsportinfrastructuur ook hogere eisen stellen inzake hoogtechnologische uitrusting en wetenschappelijke omkadering. We stellen – binnen de beschikbare budgetten voorzien in de begroting - een budget van 10 miljoen euro per Olympiade voorop.

Conform het Regeerakkoord zetten we in op een gecentraliseerde uitbouw van drie volwaardige topsportcentra binnen de driehoek Gent – Antwerpen – Leuven, met uitzondering van eventuele sporten die zeer specifieke infrastructuurnoden hebben en die onmogelijk in te passen zijn in deze driehoek (vb. zeilen, paardensport,...). Door de koppeling van een beperkt aantal topsportcentra aan alle noodzakelijke “on-site” diensten inzake Topsport (sportwetenschappelijke omkadering, leefomstandigheden, ...) wordt een topsportklimaat gecreëerd, waarin alle topsporters en hun begeleiders worden verenigd om zich in optimale omstandigheden te kunnen voorbereiden op het leveren van topsportprestaties. De hoofdprioriteit inzake de uitbouw van trainingsinfrastructuur Topsport dient te liggen in het verhogen van de kwaliteit en de beschikbaarheid van sporttakspecifieke infrastructuur, en de dagelijkse trainingsmogelijkheden voor de Vlaamse topsporters in het bijzonder. De hoogste prioriteit dient daarbij uit te gaan naar de topsportfederaties die participeren in zowel prestatieprogramma's als ontwikkelingsprogramma's, waarin de basisnoden voor topsporttalenten en beloftevolle jongeren perfect zijn ingevuld en waarin ook tegemoet gekomen wordt aan specifieke en/of hoogtechnologische uitrusting ten behoeve van de beste Vlaamse elitesporters.

Het Vlaamse topsportbeleid is afgestemd op de 4-jarige cyclus die opbouwt naar de Olympische Spelen, de zogenaamde Olympiades. Het ligt dan ook voor de hand dat het infrastructurele luik van het nieuwe Topsportactieplan IV geconcentreerd wordt in het eerste jaar van de Olympiade. Voor topsporttrainingsinfrastructuur betekent dit dus concreet dat een oproep wordt georganiseerd in het voorjaar van 2017.



referentiekader werd uitgewerkt door de werkgroep Topsportinfrastructuur i.h.k.v. de voorbereiding van het Topsportactieplan IV:

- De mate waarin de betrokken sportfederatie participeert in prestatie- en ontwikkelingsprogramma's van een hoog prioriteitsniveau;
- De mate waarin de noodzaak en de meerwaarde van toekomstige infrastructuurprojecten voor het voeren van een integraal topsportbeleid wordt aangetoond, daarbij inspeland op de behoeften van de Vlaamse topsporters: voldoende professionele inrichting met aanwezigheid van een permanente infrastructuur en sporttakspecifiek en/of technologisch materiaal, mogelijkheid tot sportwetenschappelijke begeleiding en aanwezigheid van gepaste leef-accommodatie (overnachting- en eetgelegenheid, vergaderruimte, ...) in het trainingscentrum, ...;
- De mate waarin gecentraliseerde (bovenlokale) topsportwerking wenselijk en realiseerbaar is, waar mogelijk in de driehoek Gent-Antwerpen-Leuven, met mogelijkheid tot de koppeling van het trainingscentrum aan (desgevallend) de topsportschool, de sportkaderopleidingen, de organisatie van stages, de centralisatie van de sportwetenschappelijke omkadering en expertise voor de Vlaamse topsporter, ...
- De mate waarin de trainingsinfrastructuur prioritair ter beschikking staat van Vlaamse topsporters. Er dient evenwel op zoek gegaan te worden naar een optimale cohabitatie met niet-Topsport (bij voorkeur flexibele en compatibele partners) inzake beheer en exploitatie;
- De mate waarin het infrastructuurproject een perspectief biedt voor kwaliteitsontwikkeling en innovatie, in functie van het creëren van een state-of-the-art topsportomgeving.
- De meest optimale combinatie wordt nagestreefd tussen enerzijds investeringen voor de (uit)bouw van de sportcentra van Sport Vlaanderen en/of grootschalige PPS-infrastructuurprojecten en anderzijds ad hoc investeringen voor de duurzame inrichting van trainingsinfrastructuur Topsport, teneinde met de beschikbare middelen de grootst mogelijke meerwaarde voor de Vlaamse topsporter te creëren.

Naast een aftoetsing aan het referentiekader zullen ook hier inhoudelijke ontvankelijkheidscriteria worden toegepast, zoals een financieel sluitend plan, de kans op realisatie binnen een vooropgestelde timing, de duurzaamheid vanuit energetisch oogpunt enzovoort.

De Taskforce Topsport zal op basis van de ingediende voorstellen, in overleg met de topsportfederaties en andere stakeholders, een topsportinfrastructuurprogramma opstellen en ter goedkeuring voorleggen aan de Vlaamse Regering.

5.3.3 We evalueren de Centra van Sport Vlaanderen in functie van hun vier prioritaire functies en hun potentieel om te worden uitgebouwd tot centers of excellence voor topsport en/of breedtesport

In die segmenten waar geen private of andere publieke actoren al dan niet door middel van facilitering of ondersteuning aangezet kunnen worden om initiatief te nemen, kan Vlaanderen er voor opteren om zelf een actieve rol op te nemen voor de realisatie en exploitatie van bovenlokale- en topsportinfrastructuur. De centra van Sport Vlaanderen kunnen zo bijdragen aan het Vlaamse sport(infrastructuur)beleid door te voorzien in topsportinfrastructuur en bovenlokale sportinfrastructuur waar veel vraag naar is maar die door de ruimtelijke impact, onoverkomelijke financiële drempels, een complexe exploitatie en zijn uniciteit onwaarschijnlijk door een andere speler kan worden opgenomen.



Vertrekkende vanuit die visie en vanuit het regeerakkoord en de beleidsnota sport, onderscheiden we bij de Centra van Sport Vlaanderen **vier prioritaire functies**:

1. Het aanbieden van topsporttrainingsinfrastructuur waar Vlaamse elite sporters in de meest optimale omstandigheden kunnen trainen;
2. Het promoten, aanleren en initiëren van sporten, o.a. via sportkampen en sportklassen, in kwalitatieve multifunctionele sportinfrastructuur en met overnachtingsmodaliteiten voor grote groepen;
3. Het aanbieden van opleidingen voor trainers en sportbegeleiders: hiervoor is sportinfrastructuur nodig waar op hoog niveau lessen kunnen gegeven worden, zowel theorie als praktijk;
4. Het aanbieden van bovenlokale sportinfrastructuur waar veel vraag naar is maar die door de ruimtelijke impact, de financiële investering, de complexe exploitatie en zijn uniciteit onwaarschijnlijk door een andere speler (lokale overheid, private partner, ...) opgenomen zal worden.

De centra van Sport Vlaanderen dienen deze functies op te nemen in een evolutie naar **centers of excellence**. Dit wil zeggen dat ze worden verwacht voorloper en voorbeeld te zijn op tal van aspecten:

- Kwaliteit: zowel infrastructureel als operationeel
- Innovatie: aanbod, technologie, exploitatie, ...
- Ecologie: energiezuinig, waterrecuperatie, afvalbeleid, ...
- Toegankelijkheid: fysiek, tarief, communicatie, openingsuren, ...
- Klantgerichtheid
- Beleidsrelevantie via dataverzameling en kennisverwerving
- Promotie van een gezonde levensstijl
- Cross-sectorale samenwerking en exploitatie
- Optimaal evenwicht tussen economische rendabiliteit en de kerntaken van Sport Vlaanderen
- ...

De Centra van Sport Vlaanderen zullen vanuit deze visie getoetst worden aan de prioritaire functies en aan de haalbaarheid om te evolueren richting een center of excellence op bovenstaande aspecten. De manier waarop dat zal te gebeuren wordt omschreven in de visienota "centra 2020" van Sport Vlaanderen. Deze toetsing zal duidelijkheid moeten geven over:

1. De positionering van een centrum ten opzichte van de prioritaire functies en de potentiële groeimogelijkheden richting centers of excellence;
2. Het af te leggen traject van de AS IS-situatie naar de TO BE-situatie;
3. Het opstellen van verschillende scenario's in functie van de budgettaire mogelijkheden.

In het kader van de evaluatie van de huidige centra, onderzoeken we ook de mogelijkheid van het oprichten van een Vlaams sportcentrum in Brussel.

- 5.3.4 We faciliteren lokale en bovenlokale projecten door het continue verzamelen, bewaren en (pro)-actief delen van kennis, informatie en best practices met betrekking tot de verschillende aspecten van sportinfrastructuur

Uit de diverse voorbereidende studies en bevestigingen blijkt dat er nood is aan ondersteuning omtrent de verschillende aspecten waarmee initiatiefnemers in aanraking komen bij de realisatie van sportinfrastructuur. Het realiseren van sportinfrastructuur is immers een complex en multidisciplinair gegeven. Al snel wordt men geconfronteerd met ruimtelijke ordening, milieuwetgeving, mobiliteit, het inschatten van de financiële haalbaarheid, energieprestatienormen, architecturale vereisten, integrale toegankelijkheid enzovoort. Bovendien kent elk type infrastructuur ook zijn sporttechnische eisen. Nieuwe



sporten, nieuwe types sportvloeren, gebouwbeheersystemen, trends, innovaties en maatschappelijke evoluties maken dat sportinfrastructuur een zeer evolutief en dynamisch gegeven is.

Sport Vlaanderen zal lokale en bovenlokale initiatiefnemers ondersteunen door continu informatie en data te vergaren en aan te bieden, en initiatiefnemers te adviseren en door te verwijzen naar de bevoegde instanties. Om deze opdracht te vervullen zal binnen de huidige afdeling Infrastructuur van Sport Vlaanderen, een kennis- en adviesloket sportinfrastructuur worden ingericht:

Het loket zal inzake *kennisbeheer* onder meer volgende taken vervullen;

- verzamelen en op een toegankelijke manier beschikbaar stellen van relevante informatie rond sportinfrastructuur aan overheden, sportfederaties, sportclubs en private partijen;
- trends en (wettelijke) evoluties opvolgen;
- verzamelen van relevante wetgeving en initiatiefnemer doorverwijzen naar de bevoegde instanties;
- het uitbouwen van een kennisnetwerk;
- het uitbouwen van databanken en verder 'ontsluiten' van de gegevens.

In dit kader zal de bestaande online sportinfrastructuur-databank verder worden geoptimaliseerd, uitgebouwd, gebruiksvriendelijker gemaakt en open gesteld.

Anderzijds kan het loket ook een advies- en verbindingfunctie opnemen, bijvoorbeeld rond belangrijke beleidsprincipes zoals intergemeentelijke en intersectorale samenwerking, duurzaamheid, integrale toegankelijkheid (Universal Design), optimaal benutten van de (publieke) ruimte enz. Het is de bedoeling dat deze principes ingebed raken en vanzelfsprekend worden in het Vlaams sportinfrastructuurlandschap. Ook rond praktische zaken waar men mee in aanraking komt bij de realisatie van sportinfrastructuur, zoals het opstellen van een programma van eisen, de opmaak van een bestek, enzovoort zal het loket actief zijn. Daartoe zal actief gecommuniceerd worden en zullen begeleidingstrajecten en advies op maat worden voorzien. Sport Vlaanderen werkt hiervoor vanzelfsprekend samen met andere beleidsdomeinen en entiteiten zoals LNE, RWO, team Vlaams Bouwmeester,...

- 5.3.5 Waar nodig faciliteren we de financiering van lokale sportinfrastructuur door private en publieke instanties zoals clubs, federaties en lokale besturen

Informatieverstrekking omtrent alternatieve financieringsvormen

Niet iedereen heeft nood aan financiële ondersteuning in de vorm van subsidies voor de realisatie van hun sportinfrastructuur.

De studie inzake financieringsvormen voor sportinfrastructuur legt de basis om de sportsector grondig te informeren over verschillende vormen van financiering zoals crowdfunding, onroerende leasing, ...

Sport Vlaanderen zal via verschillende initiatieven en in samenwerking met specialisten uit het veld zoals PMV en het departement Financiën en Begroting de opgedane inzichten inzake financiering pro-actief delen met de sportsector. In nauw overleg met verschillende stakeholders zoals ISB, VSF, ... zal Sport Vlaanderen een algemeen aanbod voorzien maar ook op maat gemaakte workshops en infomomenten organiseren.



Leningen en waarborgfonds

Naast de lokale besturen zijn vele spelers actief in het landschap van de lokale sportinfrastructuur. Waar lokale besturen in de regel goede banden hebben met banken en andere financieringsinstellingen en recurrente financieringslijnen lopen hebben, blijkt het voor andere lokale spelers vaak moeilijk om banken over de streep te trekken om de noodzakelijke financiering te voorzien.

Uit overleg met de Participatiemaatschappij Vlaanderen (PMV), de bankensector en Febelfin zijn een aantal pijnpunten naar voor gekomen die verklaren waarom bankfinanciering vaak moeilijk te bekomen is voor lokale sportinfrastructuur;

1. De terugbetalingscapaciteit van sportinfrastructuur is onzeker omwille van een moeilijk te voorspellen of te lage omzet;
2. Sportinfrastructuurprojecten hebben een lage hypotheekwaarde o.a. omwille van de lage (grond)waarde van recreatiegebied;
3. De kwaliteit van de dossiers laat vaak te wensen over, waardoor het project door de financier moeilijk te beoordelen is, of de beoordeling relatief te tijdsintensief is ten opzichte van de potentiële marge;
4. De perceptie leeft dat sportdossiers dikwijls maatschappelijk emotioneel geladen zijn waardoor bij problemen tot terugbetaling, de banken hier de zwarte piet als geldbelust krijgen toegewezen. Indien het fout gaat hebben banken dus de perceptie tegen, wat hen eveneens terughoudender maakt tegenover het financieren van dergelijke projecten.

Sport Vlaanderen kan hier een meerwaarde bieden door te faciliteren.

1. Promotie van het bestaande waarborgfonds bij PMV: het waarborgfonds bij PMV staat open voor private initiatiefnemers in lokale sportinfrastructuur. Het waarborgfonds kan ertoe bijdragen om het risico van de banken te verminderen, waardoor de appetijt om dit soort dossiers te financieren kan toenemen. Het kan gaan over een waarborg tot 750.000 euro op 10 jaar waarvan maximaal 75% wordt gedekt. Dossiers hebben geen autorisatie nodig en kunnen online de aanvraag doen. Voor een waarborg tot 1.5 miljoen euro op 5 jaar waarvan maximaal 75% gedekt wordt, beslist de Vlaamse Regering. Toch is het waarborgfonds van PMV in de sportwereld nagenoeg onbekend. Sport Vlaanderen zal acties ondernemen, om het fonds bekend te maken bij federaties, clubs, en andere private spelers met investeringsplannen in sportinfrastructuur;
2. Investeerders in sportinfrastructuur bijstaan om de noodzaak of behoefte van hun project mee aan te tonen bij de bank: wanneer een project geruggesteund wordt door Sport Vlaanderen, kan dit meer vertrouwen geven aan de financier, waardoor die makkelijker over de brug kan komen;
3. In overleg met de banken zal werk worden gemaakt van een eenvoudig en uniform sjabloon met alle gegevens die een bank nodig heeft om een krediet dossier te beoordelen. Zo winnen de banken tijd, daalt de kostprijs van de dossierbehandeling en kan de winstmarge, en dus de interesse van de bank om te financieren, behouden blijven;
4. Sport Vlaanderen zal ook helpen om juridische onduidelijkheden in kaart te brengen en mee oplossingen aan te reiken.



- 5.3.6 We streven naar een optimale openstelling van de aanwezige sportinfrastructuur en naar een optimale benutting van de openbare ruimte.

Optimaal benutten van bestaande sportinfrastructuur

In 2016 nam de Vlaamse Regering al initiatief om de bestaande schoolsportinfrastructuur optimaler te benutten en maximaal open te stellen voor de sportsector. Een aantal geselecteerde scholen krijgen financiële en inhoudelijke ondersteuning om hun schoolsportinfrastructuur naschools open te stellen. Het is de bedoeling dat deze pilootprojecten een beweging in gang zetten en goede praktijkvoorbeelden verder navolging krijgen in de rest van Vlaanderen. Sport Vlaanderen zal dit projectmatige en experimentele project evalueren, bijsturen en zo nodig en mogelijk permanent integreren in het beleid.

Naast schoolsportinfrastructuur zal bekeken worden of nog andere partijen over sportinfrastructuur beschikken, bijvoorbeeld bedrijven, en of vormen van samenwerking mogelijk zijn om versneld bijkomende sportinfrastructuur beschikbaar te stellen.

Beweegvriendelijk inrichten van de openbare ruimte

Kwaliteit realiseren in de openbare ruimte is meer dan het herinrichten van straten of pleinen met een zitbank en een boom. Kwaliteitsvolle publieke ruimten kunnen een hefboom vormen voor maatschappelijke, ruimtelijke, economische en ecologische ontwikkeling. Middels een doordachte inrichting kan openbare ruimte een sportieve en beweegvriendelijke ruimte worden.

In samenwerking met relevante partners en andere beleidsdomeinen zal het beweegvriendelijk inrichten van de publieke ruimte in de meest brede zin worden gepromoot en gefaciliteerd.

- Een aanzet werd reeds gegeven in samenwerking met het ISB met de publicatie *“Sport en Ruimte in beweging, inplannen in de publieke ruimte”*.
- Het Kennis- en adviesloket binnen de afdeling Sportinfrastructuur van Sport Vlaanderen zal aanspreekpunt zijn voor professionelen, beleidsmakers en burgers die meer willen doen met hun leefomgeving.
- Via diverse publicaties, campagnes en vormingsactiviteiten wordt sportieve ruimte in de breedst mogelijke zin benaderd.
- We geven incentives en impulsen aan ruimtelijke planners, lokale sportbeleidsmedewerkers, enz. om dit om te zetten naar de praktijk.
- In samenwerking met het Agentschap Natuur en Bos zetten we de zoektocht naar sportmogelijkheden in natuurgebieden verder.



6 BIJLAGEN

Bijlage 1: Behoefteteonderzoek WES-KUL

Bijlage 2: Onderzoek financieringsvormen KMPG

Bijlage 3: Nota sportinfrastructuur VGC

Bijlage 4: Visienota 2020 van de centra Sport Vlaanderen

Bijlage 5: Nota Waarborgfonds PMV

